

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 81, Pb 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Vår ref
2013/33/24/S10

Deres ref:

Saksbehandler
Mats Heidsve
61244111

Dato
31.05.2013

Kommunal høringsuttalelse - søknad om konsesjon for kraftutbygging

Viser til brev fra NVE av 07.01.2013 hvor Lesja kommune blir bedt om å komme med høringsuttalelse til Norsk Grønnkraft AS sin konsesjonssøknad knytt til vassdraget Kvønnåe.

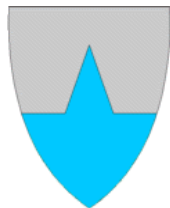
Kommunestyret i Lesja behandlet saken 30.05.2013. Vedlagt følger saksframstilling og vedtak.

Med hilsen

Mats Heidsve
landbruksveileder

Kopi til:
Norsk Grønn kraft AS
Grunneiere v/ Arne
Randen

0303 OSLO
2665 LESJA

Lesja kommune
Forvaltning og utvikling

Arkivsak: 2013/33 -23
Arkiv: S10
Saksbehandler:
Mats Heidsve
Dato: 14.05.2013

Saksutredning

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
38/13	Forvaltningsstyre	23.05.2013
39/13	Kommunestyret	30.05.2013

Kommunal høringsuttalelse - søknad om konsesjon for kraftutbygging

Bakgrunn:

Lesja kommune mottok 09.01.13 Norsk Grønnkraft AS sin utbyggingsplan av Kvennåe til uttale. Søknaden er til behandling hos Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE) om konsesjon etter Vannressurslova § 8.

Kommunens oppgave er beskrevet i NVE sin «Orientering til høringspartene»:

«Kommunen bør gje grunngeve synspunkt på om planane bør gjennomførast, ev. val av alternativ. Vi ber kommunen informere om kjende allmenne interesser (t.d. landskap, friluftsliv, fisk og vilt) som tiltaket kan få følger for, og ev. andre tilhøve som kan få innverknad på gjennomføringa. NVE ønskjer forslag til vilkår eller avbøtende tiltak som kan redusere ev. skader ved gjennomføring av planane. NVE ventar at kommunen omtalar tilhøve til kommuneplanen og andre kommunale planer.»

«NVE understrekar at ei ev. motsegn må fremjast i høringsperioden.»

Saken var oppe i forvaltningsstyret og i kommunestyret den 21.03.13, men ble utsatt grunnet ønske om befarings og synliggjøring av noen enkelte punkter. Punktene administrasjonen ble bedt om å si noe mer om var:

- Hvilken økonomisk konsekvens har det for prosjektet å flytte inntak fra kote 935 til 875.
- Be om befarings på barmark hos NVE før det blir gitt høringsuttalelse.
- Hvilken lokal verdiskaping prosjektet gir, jf. føringer i lokal klima og energiplan
- Minstevannføring 30 l/s vinter og 60 l/s sommer: Hva vil økt minstevannføring få av økonomiske og økologiske konsekvenser.»

Lesja kommune fikk etter forhandlinger utsatt høringsfrist til 1.juli fra NVE.

NVE arrangerer selv befarings etter høringsrunden. Rådmannen viser til at denne befaringen må foregå på barmark for at de forskjellige vurderinger saken skal igjennom skal få et forsvarlig beslutningsgrunnlag. Kommunen ønsker å være med på denne befaringen. Kommunen

(administrasjon og politikere) var selv på befaring mandag 06.05.2013. Befaringen startet der Kvennåe krysser Vestsidivegen og gikk oppover til ca. 900 m.o.h., der både Kvennåe og rørgatetrase ble befart.

Det ble avholdt åpne møter 19.03.13 på Joratunet og 29.04.13 på Tunstugu med formål å få innspill knytt til kommunens uttalelse. Årsaken til at det ble holdt to åpne møter var lite oppmøte den 19.03. Innspillene som er kommet inn i saken ligger som vedlegg.

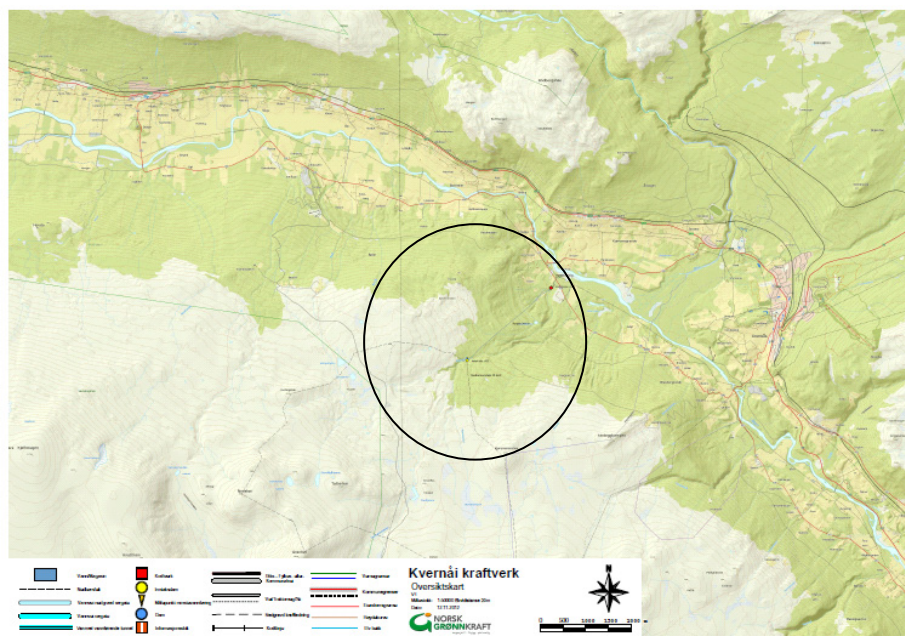
Beskrivelse av utbyggingsplan for Kvennåe:

Konsesjonssøknaden, inklusive beskrivelse av planen, ligger på hjemmesidene til NVE, www.nve.no. Rådmannen oppfordrer leseren til å sette seg inn i saken via denne nettsiden.

NVE beskriver prosjektet slik:

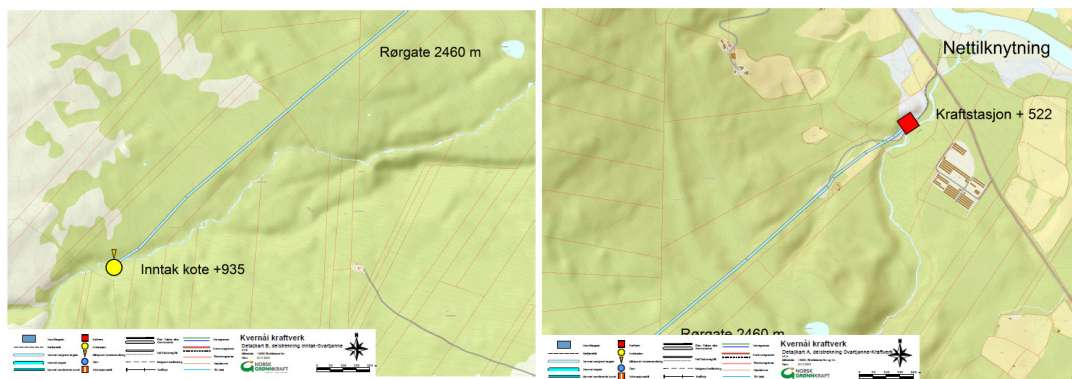
«Kvernåi kraftverk i Lesja kommune, vil nytte eit fall på 410 m med inntak på kote 935 og kraftstasjon på kote 522. Det er planlagt røyrgate i nedgraven/nedsprengt grøft over ei strekning på 2460 m. Langs traseen vil det bli etablert ein førebels anleggsveg frå eksisterande lokal veg fram til inntaket. Middelvassføringa er 400 l/s og det er søkt om ei maksimal slukeevne på 900 l/s. Kraftverket vil ha ei installert effekt på 3,35 MW og skal etter planen produsere 8,1 GWh. Utbygginga vil føre til redusert vassføring over ei strekning på 2460 meter i elva Kvernåi. Søker har planar om å sleppe ei minstevassføring på 30 l/s om sommaren og 10 l/s om vinteren.»

Norsk Grønnkraft AS eies av fire av de største kraftselskapene i Norge. Grunneierne og fallrettighetshaverne lokalt har skrevet kontrakt med Norsk Grønnkraft med formål utbygging av vassdraget for kraftproduksjon. Når fallrettighetshaverne/grunneiere inngår avtale med eksterne utbyggere deles risikoen og fortjenesten mellom partene. Kommunen har ikke krav på innsyn i slike avtaler. I kommunens eget planverk går det frem at det er ønskelig med størst andel av produksjonsgevinsten tilfaller grunneier/rettighetshaver av lokalsamfunnet.

Figur 1. Oversiktskart over Kvennåe, ikke målestokkriktig.

Kvennåe ligger på baksiden i Kjørengrenda. Nedslagsfeltet som er planlagt utnyttet er ca. 20 kvadratkilometer. Kraftstasjonen er planlagt plassert rett ovenfor der Vestsidivegen krysser Kvennåe. Øst for kraftstasjonen ligger Kvennmoen pelsdyrfarm, ovenfor ligger en fritidseiendom og et lite jorde.

Figur 2. Oversiktskart over inntak, rørledning og kraftstasjon.

Forhold knytt til kommunalt planverk:

Kommuneplanen: Samfunnsdelen skisserer 5 hovedutfordringer for Lesja, av disse er styrking av verdiskapningen og ivareta vernehensyn og samfunnssikkerhet relevante.

Det er også formulert 16 hovedmål av disse pekes det på målet:

«Fremme bærekraftig forvaltning av kommunens landbruks- utbyggings-, vassdrags og verneområder og videreutvikle gunnlig næringsmessig bruk i disse områdene».

Av planens sektormål vises det til at det under næring og utvikling er målsatt at vi skal utnytte lokale og eksterne ressurser og ressurspersoner i et nettverk for næringsutvikling i Lesja. Under Miljø, samfunnssikkerhet, areal- og ressursforvaltning skal vi bl.a. sikre at sørvestsiden av hoveddalføret forblir den nasjonale trekkvegen for vilt mellom Øst- og Vestlandet. Dette er faktorer som skal tas med i kommunens vurdering av Kvennåe. I denne sammenheng vises det til at kommunen har ett minikraftverk på sørvestsiden allerede, og ett som er godkjent til utbygging.

I kommuneplanens arealdel er området som er planlagt utnyttet til kraftproduksjon ved Kvennåe definert med formålet landbruk, natur og fritid (LNF).

I forslag til ny arealdel til kommuneplanen sier kommunen:

«5.7. Småkraftutbygging: Det kan ikke settes i gang utbygging av småkraftverk i vassdrag som av NVE er unntatt fra konsesjonsbehandling før området er avklart i reguleringsplan. Ved vurdering av vassdragene skal følgende interesser veies: Viltområder/trekkveger for hjortevilt, viltområde for storfugl, vassdragets verdier som friområde og som element i landskapet, eventuelle konflikter med naturverdier av regional verdi (randsoner til nasjonalparker og landskapsvernområder), vassdraget som gytebekk, kulturminne, jord- og skogbruk, behov for vegbygging, og viktige biotopområder. Der tiltaket er i vesentlig konflikt med en eller flere av ovennevnte miljøhensyn bør ikke vassdraget bygges ut. Dersom en likevel finner det nødvendig å tillate utbygging skal avbøtende tiltak iverksettes.»

Dette er ikke endelig vedtatt men det sier noe om hvordan vi i planarbeidet har tenkt i forhold til vasskraftutbygging.

Kommunen skal balansere bruk og vern og utvikling skal skje på en bærekraftig måte. Utbygging av vasskraft er en øvelse i så måte. Mange positive effekter oppnås, men utbygging av vassdrag

skal gjøres på en gjennomtenkt måte. I denne høringen skal vi bruke vår lokalkunnskap, veie hensynene og si vår mening til NVE som har myndighet til å fatte vedtak.

Klima og energiplanen (kommunedelplan):

Lesja vedtok i 2012 klima og energiplan, hovedmålet er definert slik:

Lesja kommune har som hovedmål at kravet til klimagassutslipp og energibruk skal reduseres i tråd med nasjonale minimumsmål innen henholdsvis 2020 og 2015. Fornybar energi skal økes i tråd med regional klimaplan innen 2020. Ansvarer ligger på privatpersoner, bedrifter, offentlig og kommunal virksomhet.

For å nå hovedmålet har planen fire delmål der delmål 3 er direkte relevant for denne utbyggingssaken. Delmål 3 lyder:

«Produksjon og salg av fornybar energi skal økes innenfor vannkraft og biobrensel innen 2020 med hhv. 4,2 Gwh og 3,5 Gwh. Det skal innen 2020 etableres biogassanlegg med produksjon på minimum 4,5 Gwh. I sum tilsvarer dette en økning på 40% fornybar energi.»

Lar det seg gjøre å bygge ut Kvennåe på en lønnsom og forsvarlig måte vil utbygginga gjøre at vi når målet om å øke produksjonen av fornybar energi. Planen sier at kommunen bør arbeide for utbygging av vannkraft der nytteverdien av tiltaket er større enn miljømessige og estetiske konsekvenser.

I handlingsprogramet til planen står det at kommunen skal etablere politikk på vannkraft. Detaljert kartlegge konkrete utbyggingsskjemaer som er lønnsomme. Vurdere dette opp mot negative miljøløstlige konsekvenser. Rangere utbyggingsskjemaer med hensyn på miljøløstlige konsekvenser. Etter kartlegging bør/kan det stimuleres til småkraftutbygging. Lesja har altså dette på dagsorden i 2012. Kvennåe kommer til uttalelse før dette arbeidet er ferdig. Kommunen må likevel gi sin uttalelse og den bør gis i lys av de føringer vi selv har lagt i klima- og energiplanen.

Beitebruksplanen (kommunedelplan):

I beitebruksplanen er drivingsveger og råk knytt til beitebruken gitt et vist vern fordi disse vegene er avgjørende for bruk av beiteressursene (se kart på neste side). Vernet er formulert på denne måten: «Registrerte drivingsvegar skal ikkje stengjast utan etter omforeint endringsløsting i samråd med beitesamlaget og brukarar». En eventuell utbygging av Kvennåe må ta hensyn til dette. I dette området er det i beitebruksplanen oppgitt tre sentrale veger/råk for slepping og sanking av husdyr, Borgåvegen, Lykkjevegen og Gamle Høgsetervegen. En utbygging og hvilken virkning dette vil gi for beitebruken kan deles i to perioder. I en byggeperiode vil det forstyre beitebruken til en viss grad. Etter etablering, når et kraftanlegg er i drift, vil et kraftanlegg neppe innvirke så sant rørgaten ikke blir et stengsel. Et kraftanlegg og beitebruken antas derfor å være forenelig.

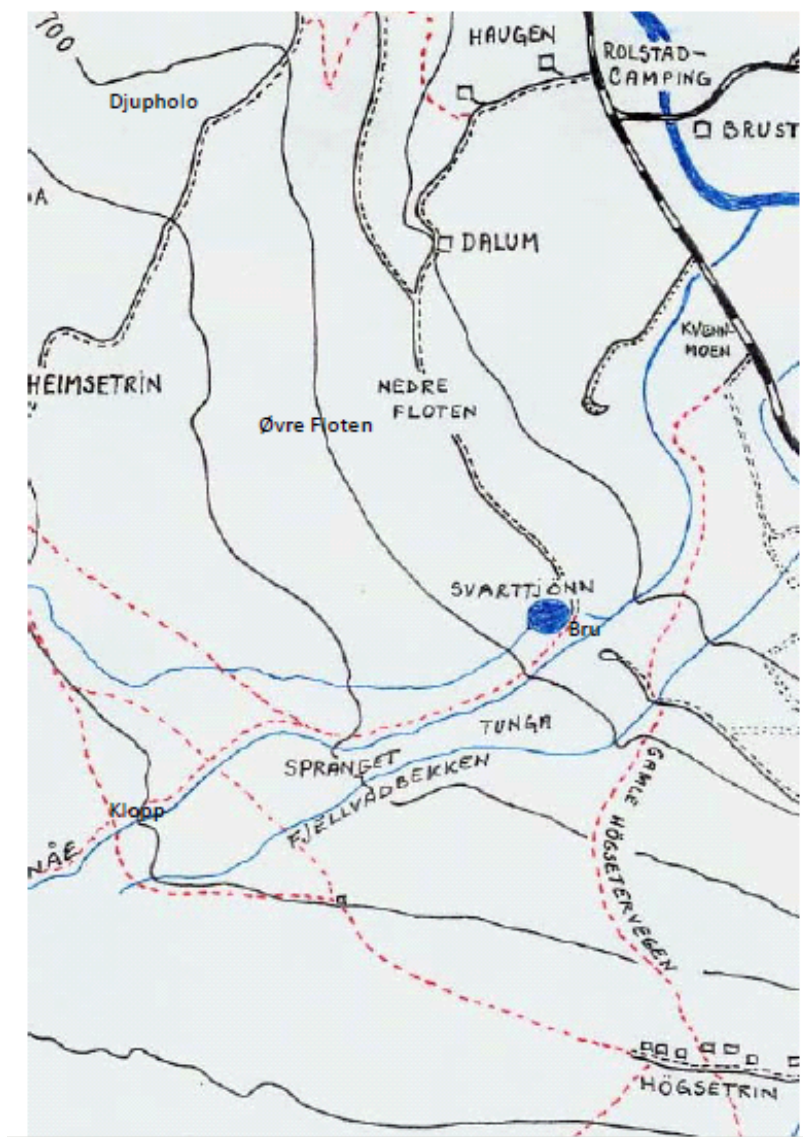
Vatningsanlegg for jordbruket med uttak i Kvennåe:

Det tas ut vatn fra vassdraget til et fellesvatningsanlegg. Maksimalt uttak er anslått av kommunen til å være 30 l/s. Hvordan dette løses mellom utbygger og eiere av vatningsanlegget er i stor grad en privat sak. Kommunen har likevel funnet det relevant fordi det vil påvirke minstvassføringa nedenfor inntaket til vatningsanlegget. Samt at det er i alles interesse at jordbruksarealene gis gode avlinger. Rådmannen tror at utbygger og vatningsanlegget vil finne løsting som begge

parter kan være tjent med via et samarbeid der uttak av vatn tilbys til vatningsformålet. Rådmannen antar at partene blir enige om vannuttak.

Friluftslivinteressens:

Figur 3. Oversikt over stier og veger i området. Tegna av Rolf Sørungård, redigert av Øyvind Nordli.

Området er mye brukt som friluftslivområde lokalt. Fra revefarmen går det sti opp til Høgsetra på østsida av Kvønnåe. Stiene mellom Bottheimsetra og Høgsetra brukes av lokalbefolkning, turister, seter- og hytteeiere og sanking av husdyr, og er merkede stier med bru over Kvønnåe ved Nedre Kloppen. Vegene opp til både Bottheimsetra og Høgsetra er også i bruk. Det er skogsbilveg til Svarttjønn som er merket på friluftslivkartet til kommunen. Vinterstid er det oppkjørt skiløype fra Vidflotten til Svarttjønn. Området ved Svarttjønn er tilrettelagt med bål plass og blir også brukt til skøyteis vinterstid, et fint rekreasjons- og friluftsområde. Stien går videre østover til en skogsbilveg, Borgåvegen. Ved skissert tiltak vil det i anleggstiden kunne påvirke noen av turstiene. Rørgata vil bli helt nedgravd i tråd med regelverket NVE forvalter.

Kvennåe er fiskeførende, og blir også utnyttet til sportsfiske. For å bevare fisken i Kvennåe er en større minstevannføring sommer/vinter positivt.

Kulturminner:

Kulturminnemyndighet, Oppland fylkeskommune, har utført kartlegging av området i 2010. Det er 5 fangstlokaliteter, 1 kullfremstillingsanlegg og 1 gravminne registrert, alle er automatisk freda. Utbygger har bekrefta at de vil ta hensyn til kulturminnene slik at rørgatetrase og inngrep vil gå utenom kulturminnene. Forholdet forventes avklart mellom Fylkeskommunen og utbygger.

Det finnes også mye lokal kunnskap om kulturminnene i området. Det har eksistert om lag 9 kverner langs vassdraget, og også klesstamper og vassveiter. En vannkraftutbygging vil ikke berøre vannstrengen i dette området. Området forteller også mye om den geologiske historien med dødisgroper, eskere og andre landskapsformer fra flere istider. Rådmannen understreker at disse kultur- og naturminnene ønskes ivaretatt.

Avbøtende tiltak, minstevassføring.

Det er vanlig at det blir satt krav om at det sikres en minstevassføring i vassdrag som bygges ut. Formålet med minstevassføring er flere. Norsk Grønnkraft har planer om ei minstevassføring på 30 l/s om sommeren og 10 l/s om vinteren. Minstevassføringa må sees i sammenheng med hva som er kraftverkets minste og største kapasitet, hhv. 40 l/s og 900 l/s. I Vålåesaken sa de fleste høringsinstansene at foreslått minstevassføring måtte økes. Vålåe og Kvennåe er sammenlignbare på den måten at de begge har nedslagsfelt på fjellet og at de har mest vassføring om sommeren. Begge er typiske fjellvassdrag med kulper og fosser. Det ble også bestemt en økt minstevassføring av NVE. I Vålåsaken ble minstevassføringen satt til 70 l/s om sommeren og 15 l/s om vinteren.

Vurdering:

Rådmannen viser til at NVE skal avholde befaringsnå i sommer. Kommunen vil bli invitert på denne befaringsnå.

Vurdering i forhold til skogbruk

Utbygging av Kvennåe kraftverk krever hogst av rørgate på minimum 15-30 meter bredde fra kraftstasjon og opp til inntak. Det vil si at all skog må hogges i sonen fra kraftstasjon og opp til snauffjellet.

Vernskogsgrensa i denne delen av Lesja ligger på 700 meter over havet. Det vil si at all hogst over denne grensa må meldes til kommunen på eget skjema. Formålet med vernskog er at den skal verne for nedenforliggende skog, dyrket jord, bebyggelse og den skal tjene mot skred, ras, elvebrudd, skadeflom, sandflukt og lignende. Her kan skisserte løsning fra Grønnkraft AS være til skade både mot bebyggelse(fritidsbolig) og jordbruksareal i og med at en oppretter en kaldluftsone fra fjellet og ned til dalbunnen hvor kraftstasjon er lokalisert.

Det vil også innebære påvirkning på skog og annen vegetasjon nedenfor grensa for snauffjell, her kalt skoggrensa. Påvirkningen vil være negativ på den måten at det vil gi økt frostfare for nye vekster og problem med etablering av ny skog. Rådmannen mener at en etablering av inntak lenger ned for å dempe kaldluftsonen fra fjellet, vil være mer gunstig i forhold til nevnte problem. En kan heller ikke se helt bort i fra at skog opp mot fjellet har en dempende virkning i forhold til eventuell skadeflom, her forklart med oppdemming av smeltevann lenger inne på

fjellet kan bryte ut og medføre svært stor vannføring som kan følge en kunstig opparbeidet trasè. Dette kan føre til at vannet tar nye veier og medføre større skade. Derfor vil en geografisk plassering av inntak lenger ned bryte et flomforløp i en «korridor» med null vegetasjon, og skaden vil sannsynligvis bli betydelig mindre.

Kommunen kan gi tillatelse til hogst, nekte hogst eller stille vilkår for hogst i henhold til bestemmelser for vernskog. En vurdering i dette tilfellet, vil etter Rådmannens syn ikke være hensiktsmessig å komme med nå før det foreligger konsesjon og mer detaljer i forhold til en konkret søknad fra grunneiere. Barmarksbefaring er nødvendig for å avdekke forhold som kan være til ulempe. Behandling av en søknad vil uansett måtte bli en dispensasjon i forhold til gjeldende vernskogbestemmelser. En slik dispensasjon vil også ha betydning for berørte naboeiendommer til de som er grunneierparter i Kvennåe kraftverk, på den måten at hogst av rørgaten vil gi føring på hvordan en hogst i vernskog skal gjennomføres ved en eventuell søknad om vernskoghogst på naboeiendommer.

Ved en eventuell dispensasjon vil det bli stilt ulike vilkår. Det som er naturlig for Rådmannen å påpeke i denne saken er at rørtraséen blir revegetert innen kort tid etter inngrepet. Når det gjelder skog, skal det som var hovedtreslaget før inngrepestidspunktet, etableres. Rådmannen mener det her må stilles krav om at tilgangen på egnet plantemateriale skal være sikret, slik at foryngelse kan etableres innen rimelig tid etter hogst.

Skogsveger

Utbyggingen vil påvirke utnyttelsen av skogsveiene i området i anleggstiden. *Dette er forhold som må avklares privat mellom utbygger og grunneiere.* Rådmannen mener at alle eksisterende veier som kan brukes i en utbyggingsfase bør benyttes, framfor å bygge ny midlertidig vei for å minimere inngrep mest mulig.

I planene for kraftverket er det skissert anleggsvei langs hele rør traséen. Rådmannen mener at en så langt som mulig bør unngå å anlegge en sammenhengende midlertidig vei. En bør heller søke å komme fram til traséen etter naturlige terrengdrag, eller anlegge mindre permanente traktorveier i samarbeid med grunneiere i forbindelse med skogsdrift. Veien vil dermed ha nytteverdi i skogbrukssammenheng og vil være en vinn-vinn situasjon for flere parter. Når det gjeld bygging av skogsveier over vernskoggrensa (>700 m.o.h.) er Rådmannen i utgangspunktet kritisk til dette. Veibygging her må stå i forhold til nytteverdien for tiltaket, og bør betinge en praktisk god løsning for flere grunneiere. I det åpne møtet på Tunstugu kom det frem fra utbygger at det ikke er behov for permanent veg lang rørgatetrase og opp til inntaksdammen etter utbyggingen.

I en helhetlig vurdering vil Rådmannen anbefale veitilknytning til inntakskum under skoggrensa framfor forbindelse fra snaufjell.

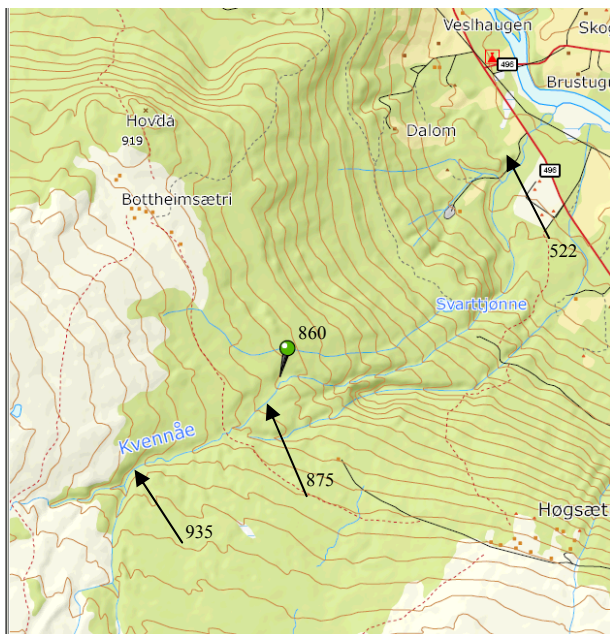
Vurdering av alternativ

Norsk Grønnkraft AS fremmer kun ett alternativ til inntakssted. Det henvises til kommunens mandat fra NVE der det fremgår at kommunen skal vurdere alternativer. Rådmannen så tidligere på et alternativ der inntaket var plassert på 875 m.o.h. Etter befaring ble inntakssted på 860 m.o.h. vurdert som ett bedre alternativ (se figur 4). Årsaken til at 860 m.o.h. foretrekkes er: et bedre egnet sted for bygging av dam, rørgatetraseen vil komme ut av elvedalen over en kort strekning, og rørgatetraseen vil lett kunne føres videre naturlig i terrenget. Ved alternativ 875 m.o.h. vil det medføre mer inngrep i elvedalen og i det vassdragsnære terrenget.

Alternativet 860 vil bl.a. medføre at anlegget får en mindre kraftproduksjon, noe som er uheldig. Kommunen ba derfor Norsk Grønnkraft AS om ett svar på om det fremdeles var økonomisk å bygge ut Kvennåe ved inntak 875, som den gang var alternativet. Norsk Grønnkraft svarte at utbyggingsprisen ville bli redusert fra 33,1 mill kr. til 30,7 mill kr. mens årsproduksjonen vil falle fra 8,1 GWh til 7,0 GWh. Utbyggingskostnaden vil endres fra 4,1 kr/kWh til 4,4 kr/kWh. Dette tilsier, etter rådmannens vurdering, at en endring av inntakssted fortsatt gjør utbygging lønnsom. Kommunen har ikke bedt Norsk Grønnkraft om en tilsvarende beregning for alternativ inntakssted 860 m.o.h., men rådmannen mener fremdeles at prosjektet kan ha lønnsomhet. Dette er imidlertid ett spørsmål som Norsk Grønnkraft selv må vurdere, og som ikke ligger til kommunens mandat ihht brev fra NVE til høringspartene.

Alternativ 860 m.o.h. er positivt med tanke på at naturinngrepet blir mindre. Utbygd rørgatetrase vil gå fra 2460 meter til ca. 1720 meter, dvs. strekningen blir redusert med 740 meter. En mindre del av vassdraget vil da bli utbygd. Rådmannen viser til at kommunen i saken knytt til utbygging av Valåe mente at det er mindre konfliktfylt å bygge ut nede i dalsiden sett i forhold til i området overgang mot snauffjellet. Tilsyn med inntaksdam etter eventuell bygging er nødvendig. Om inntaket flyttes ned 740 lengdemeter vil man unngå trafikk på denne strekningen. I en avveiningsøvelse som dette er mellom bruk og vern har altså rådmannen funnet det relevant å se på et mindre utbyggingsalternativ. Nærmere om hvordan dette er vurdert under vurderinger nedenfor.

Figur 4. Kart over alternative inntakssteder. 935 m.o.h. er det omsøkte, 875 m.o.h. er rådmannens forslag før befarings og 860 m.o.h. er rådmannens innstilling etter befarings. Kraftstasjon ligger på nivå 522 m.o.h. Forholdet horisontal lengde (avstand) og høydeforskjell er sentral. Lia er vesentlig brattere fra 860 og nedover, målet om kraftproduksjon bør derfor i størst mulig grad imøtekommes ved at den bratte delen av vassdraget kan bygges ut. Energiproduksjonen har sin kilde fra vannets kretsløp og jordgravitasjonen.

Naturmangfoldsvurdering

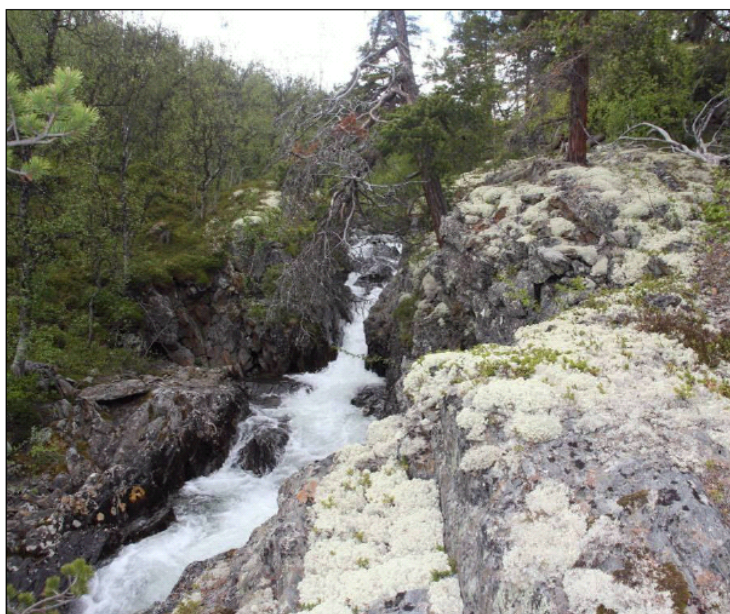
Alle offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på kunnskap om naturmangfoldet og hvordan et tiltak påvirker naturmangfoldet, jf. Naturmangfoldsloven § 8. Prinsippene i Naturmangfoldsloven (NML) §§ 8-12 skal vurderes, og Rådmannen ser det også ved en uttale relevant å ta med disse, med fokus på kunnskapsgrunnlaget.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8):

En utbygging av Kvennåe vil medføre inngrep i naturen. Ved et så stort tiltak er tilstrekkelig kunnskap i akkurat dette naturmiljøet svært viktig. Eksisterende kunnskap om naturforholdene ved Kvennåe finner en i artskart, naturbase, MiS-kartlegging, og i rapporten Kvennåe kraftverk fra Norsk Grønnkraft AS. Lokal kunnskap er også viktig. Rådmannen mener fokuset må ligge på om det er nok, og tilstrekkelig kunnskap for å avdekke påvirkningene på naturmangfoldet ved en eventuell utbygging.

Landskapspåvirkning

Det vil bli synlige inngrep i landskapet som en følge av hugging av rørgatetrase og nedlegging av rør. Noe av rørgata vil medføre varige inngrep, og noe blir revegetert. Rørgata vil være ca 2460 meter lang, og i anleggstida ha en bredde på 15-30 meter, der rørledningen har en diameter på 0,7 m. Årsaken til bredden på 15-30 meter er at det vil bli bygget en anleggsveg fra kraftstasjonen til inntaket (522-935 m.o.h.). Ved utplassering av rørledningen vil det være naturlig å finne den løsningen med valg av rørledning og utplasseringstidspunkt/ metode der vegetasjonen blir minst ødelagt. Det vil også bli gravd en jordkabel for nettilknytting fra kraftstasjonen til eksisterende nett.

Figur 5. Foto av Kvennåe, foto fra Norsk Grønnkraft AS sin rapport.

I tillegg skal det bygges en **inntaksdam** og en **kraftstasjon**. Ved anleggstida vil det være behov for **vegbygging** til inntaksdammen, der det er foreslått å bygge veg fra Slådalsvegen på snau fjellet ned til 935 m.o.h. ved inntaksdam. Kommunen stiller spørsmål om det er behov for denne vegen fra høgfjellet, og om ikke behovet kan løses fra nede i dalbunnen og oppover. På denne måten kan etablerte veger utnyttes etter avtale, og nye veger kan få en større bruksverdi for flere. Ved vegbyggingen vil et sårbart dekke på høgfjellet bli utgravd over ca 2 km, og inngrepsfri natur (INON) sone 2 blir redusert med 1 km². Rådmannen mener dette ikke er et godt alternativ for

naturmangfoldet eller for samfunnet. Området fra Slådalsvegen er foreslått som villreinområde (sone A) i regional plan for Ottadalsområde, og en veg her er ikke i tråd med føringer i regional plan, eller hensynet til fjelløkosystemet. Slådalsvegen er ikke vinterbrøyta. Det er foreslått at denne vegen fra Slådalsvegen kan bli revegetert etter anleggsperioden er over.

Vurdering av alternativt uttak og vegløsning

Norsk Grønnkraft AS foreslår et inntak på 935 m.o.h., med en 2 km lang vegløsning fra Slådalsvegen. Rådmannen har også sett på ett annet alternativ ved å legge inntaket på ca 860 m.o.h., der en kan spare ca 720 meter av Kvennåe i øvre del, og få til en dam som er mindre synlig der det er mer vegetasjon. Ved et inntak på rundt 860 m.o.h. vil en spare små fossefall i øvre del av Kvennåe, og det blir lengre strekning for fisk i øvre del. Et annet moment er at en vil unngå et inngrep over allerede bebygde areal (Høgsetra, Bottheimsetra). På denne måten skåner

en sonen mot høyfjellsøkosystemet, og unngår vegstrekningen på 2 km, ved å gå for en vegløsning fra bygda. En vegløsning fra nede i dalen vil også kunne redusere påvirkningen på inngrepsfri natur sone 2. Rådmannen mener at Norsk Grønnkraft uansett bør gå for en vegløsning fra nede i bygda.

Artspåvirkning og økosystem (§ 10)

Rapport fra Norsk Grønnkraft AS viser til noen artspåvirkninger og avbøtende tiltak. Rådmannen mener det er hensiktsmessig å ha fokus på de avbøtende tiltakene for å minske de negative konsekvensene. Det er et artsrikt område, der det også forekommer streifdyr. Av arter med regional verdi nevnes spesielt Fossekall. Fossekall vil ha middels negativ konsekvens av inngrepet (jf. rapport i søknaden), og avbøtende tiltak er nødvendig. Dette er en fugl som er avhengig av rennende vann, og som det er foreslått reirkasser for. I disse kassene får fossekall tilført vann, et viktig tiltak for å ivareta fossekall i området. Linerle opptrer også langs bekkestrengen.

Ved hogst av barskog, vil dette påvirke hønsehauk, som er avhengig av gammelskog i sitt leveområde. Det antas at hønsehauk ikke har hekketilknyping i område rørgata skal gå, jamfør rapport fra Norsk Grønnkraft. Yngleperioden for dvergfalk er viktig å ta hensyn til, da den hekker nær planlagt rørgate. Gråhegre finnes også i området, sammen med flere fuglearter.

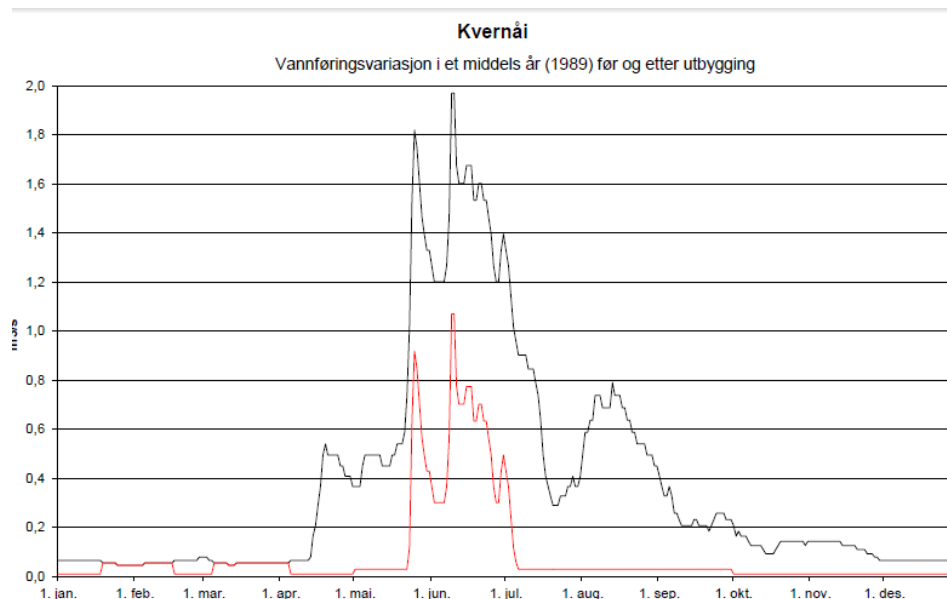
I området rørgata skal gå, ved Nedre og Øvre Floten (Svarttjønn), går det en lokal trekkveg av elg og hjort. Rådyr har også tilhold i området. Lesja kommune har tidligere vært bevisst på å spare sørvestsiden av dalføret for store inngrep for å ta hensyn til nasjonal trekkveg for hjorteviltene mellom Øst- og Vestlandet. Det antas at det kun er i anleggstida hjortevilt kan bli berørt.

Det å sette opp en fisketrapp/terskler og ha en omløpsventil for å hindre stranding av fisk/rogn, og for å få harr/aure til å gå opp i Kvennåe å gyte kan være et godt avbøtende tiltak. Rapportene påpeker at det er få arter og naturtyper som trenger rennende vann for å overleve. Fisken er den som trenger mest rennende vann, og som gjennom en minstevassføring har et avbøtende tiltak. Rådmannen kjenner til at det i vinter var oter langt opp i Kvennåe, noe som tyder på at fisken lever og befinner seg i Kvennåe også om vinteren. For fisken er minstevassføringa sentral for å overleve, og her gjelder det å være føre-var.

Rapporten og naturbase beskriver to områder i Kvennåe som naturtype A (svært viktig) og B (viktig). Dette gjelder bekkekløft (A) og bergvegg (B). Hele Kvennåe er kategorisert som «nær truet» naturtype da det er ei å som innehar naturtypene over, og som helhet er urørt av mennesker. Det er anbefalt i rapportene å gjøre minst mulig inngrep, samtidig vurderes det til å ha middels/liten negativ konsekvens å gjøre dette inngrepet.

Føre - var – prinsippet (§ 9) - minstevannsføring:

Føre – var – prinsippet for dette tiltaket er særlig knyttet til arter som trenger fuktighet, samt fisk. Minstevannsføringa knyttet til Kvennåe er basert på hydrologiske beregninger for Valåsjø, og ikke for Kvennåe, da det ikke foreligger lengre måleserier for Kvennåe. Dette er en usikkerhetsfaktor en må ta hensyn til. En annen faktor som også spiller inn her er at det er brukt

Figur 6. Vannføringsvariasjoner i et middels år. Rød kurve viser estimert vannføring i vassdraget etter utbygging. Svart kurve viser vannføring i vassdraget i dag (estimert). Differansen mellom rød og svart kurve beskriver vannmengden kraftverket utnytter.

måleserier fra 1961-1990. Etter 1990 har det blitt fuktigere, og en regner også ofte med et klimavann med en 10% økning i nedbør. I framtida kan klimaprognoene endres, så også der er det usikkerhet. Figur 6 viser estimerte vannføringsvariasjoner ved utbygging ved rød kurve.

En bør øke minstevassføringen slik at forskjellene blir mindre i vannføringen fra naturlig vannføring. Minstevannføring sommer og vinter er positiv for fisk og ferskvannsbiologi og for fuktighetskrevende plantearter og for fossekall, gråhegre og strandsnipe. Ved mindre vann sommerstid vil dette føre til et varmere vann i Kvernåi, og likedan vinterstid vil mindre vann føre til kaldere vann, dette kan også påvirke artene som lever i og i tilknytting til Kvernåi. Som nevnt over er det noen arter som trenger fuktighet fra Kvernåi, i det ellers tørre området.

Alminnelig lavvannføring er estimert ligger på 17 l/s hele året. Minstevannføringen for Kvernåi vinterstid på 10 l/s mener rådmannen er for lite. Et praktisk eksempel på dette er å helle ut en 10 liters vaskebøtte per sekund fra inntaket ut i Kvernåi. En så liten vannføring kan fort kjøves igjen og gjøre det umulig for fisk å overleve. Denne vinteren var det observert oter i Kvernåi, noe som tyder på at det er fisk i Kvernåi også vinterstid.

Ved å se på vannføringsvariasjonen for et tørt år (1977) før og etter utbygging (fra Vålåsjøen) ser en svært store forskjeller. For et tørt år utgjør forskjellene i vannføring før og etter kraftutbygging mest. Ved å se på vedlegg 2 kan en se vannføringsvariasjonene for ett tørt år, der perioden fra juni til desember særlig blir berørt. Rådmannen har studert isohydratkart over vannføringa i m³/s vinterstid og sommertid og sett på eventuelle tap i kraftproduksjonen ved å øke minstevannsføringa. Ved å øke minstevannsføringa til 30 l/s vinterstid i Kvernåi har Rådmannen estimert ett ca tap i kraftproduksjon på ca 0,5 Gwh. En økt minstevannsføring vinterstid vil være positivt for oksygentilførselen for fisken. Det kan også ved dagens vannmengde og klima føre til gjenfrysing i Kvernåi.

Sommerstid er artene mer avhengig av vann og fuktighet fra Kvennåe. Sommerstid mener rådmannen at minstevannsføringen bør økes til 60 l/s, noe som vil virke positivt på naturverdiene, og samtidig påvirke reduksjon i kraftproduksjon minimalt (estimert til 0,2 Gwh).

Kostnader ved miljøforingelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) er relevant i denne sammenhengen. Tiltakshaver, Norsk Grønnkraft, skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Det bør derfor sikres med vilkår at Norsk Grønnkraft står ansvarlig og skal rette opp eventuelle skader som skjer undervegs i byggeperioden, i driftsfasen og opprydding ved eventuelt opphør av tiltaket. Brudd på dam eller rør kan forekomme.

§ 12 i naturmangfoldloven stiller krav til miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Særlig ved utplassering og montering av rørledninger må det stilles krav til dette. Ved en barmarksbefaring og i detaljplanleggingen av valg av metode og utstyr bør dette stå sentralt.

Rådmannen ser det slik at det er viktig å bevare så mye som mulig av den opprinnelige tre- og buskvegetasjonen langs elveløpet, dette fordi karplanter, moser og lav er tilpasset både fuktighets- og lysforholdene i området. Dette påpeker også rapporten til Norsk Grønnkraft AS. Tre- og buskvegetasjon langs vannstrengen vil også binde jorda og gjøre området mindre utsatt for erosjon, spesielt i forbindelse med store flommer.

En må også sikre gode rutiner for drift og bygging av kraftverket slik at det ikke blir unødig forurensning ved søl eller større utslipp av olje og drivstoff.

Til oppsummering til saksframlegget:

Rådmannen vil også understreke at produksjon av energi ved fornybar energi er bærekraftig bruk av naturressursene, men at en utbygging må vurderes opp mot naturmangfoldet og ulike interesser i hvert enkelt tilfelle. En må finne den akseptable grensen for inngrep av natur opp mot samfunnsinteressene. Det blir derfor foreslått vilkår med bakgrunn i vurderingen gjort over.

Vilkår:

- Minstevannsføringen må økes for å sikre fisken i Kvennåe, for fuktighetskrevenne arter, og for opplevelsesverdien og landskapsestetikk. Rådmannen foreslår en økt minstevannsføring på 30 l/s vinterstid og 60 l/s sommerstid.
- Rådmannen har funnet en klar overvekt av fordeler knyttet til ett inntak rundt 860 m.o.h. sammenlignet med utbyggers alternativ 935 m.o.h.
- Det må sikres med vilkår at Norsk Grønnkraft AS står ansvarlig og skal rette opp eventuelle skader på naturverdier og fast eiendom som skjer undervegs i byggeperioden, i driftsfasen og opprydding ved eventuelt opphør av tiltaket.
- Det bør brukes miljøforsvarlige metoder for bygging og drift av anlegget så miljøforringelsene blir minst mulig.
- Vegløsning både under anleggstiden og i driftsperioden anbefales fra dalbunnen.
- Det må sikres avbøtende tiltak for Fossefall (reirkasser) og omløpsventil/bygging av terskler for fisk, samt at det i anleggstida tas hensyn til stier, veger og trekkveger for hjortevilt og beitedyr.

Rådmannen har på denne måten koplet konsesjonssøknaden opp mot gjeldende kommunalt planverk.

Saksprotokoll i Forvaltningsstyre - 21.03.2013

Behandling

Fra administrasjonen møtte Marit Svanborg og Mats Heidsve.

Jann-Erik Dalum stilte spørsmål om sin habilitet.
Dalum ble erklært inhabil og fratradte under behandling av saken

Marit Rolstad stilte spørsmål om sin habilitet.
Rolstad ble funnet habil.

Solfrid Marie Lien fikk fritak fra resten av møtet før behandlingen av saken.

Ann-Kathrin Storhaug foreslo:

«Lesja kommune ber om å få utsatt høringsfristen hos NVE.

Rådmannen bes om å utrede følgende:

- Hvilken økonomisk konsekvens har det for prosjektet å flytte inntak fra kote 935 til 875
- Be om befarings på barmark hos NVE før det blir gitt høringsuttalelse.
- Hvilken lokal verdiskaping prosjektet gir, jf. føringer i lokal klima og energiplan
- Minstevannføring 30 l/s vinter og 60 l/s sommer: Hva vil økt minstevannføring få av økonomiske og økologiske konsekvenser.»

Ann-Kathrin Storhaug sitt forslag ble enstemmig vedtatt.

:Saksprotokoll i Kommunestyret - 21.03.2013

Behandling

Ann-Kathrin Storhaug foreslo:

«Ber om at saken utsettes inntil forvaltningsstyre har behandlet saken.»

Ann-Kathrin Storhaug sitt forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken utsettes inntil forvaltningsstyre har behandlet saken.

Dokumenter

0 Y Vurdering i forhold til skogbruk

0 Y Sammendrag av innspel

0	Y	powerpoint presentasjon på åpent møte	
0	Y	Naturmangfoldsvurdering	
1	I	Fleire søkjarar - Søknader om løyve til å bygge ti småkraftverk i Gudbrandsdalen - høyring	Norges vassdrags- og energidirektorat
2	U	Åpent møte, Joratunet 19/3 kl 12:00, for å få inn lokale innspill knytt til konsesjonssøknad for Kvernåe kraftverk.	Adresseliste
3	S	Kommunal høringsuttalelse, søknad om konsesjon for kraftutbygging av Kvernåe.	Arne Mølmen m.fl.
4	I	Kvernåe kraftverk, Lesja kommune - vedrørende kulturminner	Oppland fylkeskommune, Kulturvern
5	I	Budsjett for arkeologiske registreringer, Kvernåe kraftverk, Lesja kommune	Oppland fylkeskommune, Kulturvern
6	I	Vedrørende konsesjonssøknad for Kvernåe kraftverk, Lesja kommune - Forholdet til automatisk fredete kulturminner	Oppland fylkeskommune, Kulturarvenheten
7	I	Kvernåe - møte på Joratunet 19/3	Øyvind Nordli
8	I	Kvernåe - vedlegg 2	Øyvind Nordli
11	I	Kvernåe - høring	Kristin Magret Brækken
12	I	Kvernåe kraftverk, tilleggsinformasjon	Norsk Grønnkraft v/Tone Hisdal
13	I	Kommentarer til høringsuttale vedr. kraftutbygging i Kvernåe	Bjørn Johan Traasdahl
14	I	Vedrørende planlagt utbygging av Kvernåe og forvaltningsstyret behandling av saken	Felles vatningsanlegg Kjørengrenda
15	U	Søknad om utsatt høringsfrist; Konsesjonssøknad Kvernåe i Lesja kommune	NVE
16	U	Kommunal høringsuttalelse, søknad om konsesjon for kraftutbygging av Kvernåe.	NVE
17	I	VS: Søknad om utsatt høringsfrist Kvernåe i Lesja	Norges vassdrags- og energidirektorat
18	I	Utsatt høringsfrist på Kvernåe	Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
19	I	Norsk Grønnkraft AS - søknad om konsesjon for Kvernåe kraftverk - uttalelse	Fylkesmannen i Oppland
20	U	Annonse	GD
21	I	Kvernåe NVEs saksnr. 201000490	Øyvind Nordli
23	S	Kommunal høringsuttalelse - søknad om konsesjon for kraftutbygging	

Vedlegg

1	Innspel
2	Vannføringskurve for et tørt år

Rådmannens innstilling

Lesja kommune viser til NVE sitt høringsdokument knytt til Norsk Grønnkraft AS sin søknad om konsesjon for Kvennåe kraftverk og gir denne uttalelsen:

Lesja kommune ser positivt på en utbygging av Kvennåe under vilkår av:

- Minstevannsføringen må økes for å sikre fisken i Kvennåe, for fuktighetskrevende arter, og for opplevelsesverdien og landskapsestetikk. Lesja kommune mener minstevassføring må vurderes økt til 30 l/s vinterstid og 60 l/s sommerstid.
- Lesja kommune har funnet en klar overvekt av fordeler knyttet til ett inntak rundt 860 m.o.h. sammenlignet med utbyggers alternativ 935 m.o.h. Vi ber derfor NVE vurdere inntakssted rundt 860 m.o.h. som ett alternativ.
- Det må sikres med vilkår at Norsk Grønnkraft AS står ansvarlig og skal rette opp eventuelle skader på naturverdier og fast eiendom som skjer undervegs i byggeperioden, i driftsfasen og ved opprydding ved eventuelt opphør av tiltaket.
- Det bør brukes miljøforsvarlige metoder for bygging og drift av anlegget så miljøforringelsene blir minst mulig.
- Vegløsning både under anleggstiden og i driftsperioden anbefales fra dalbunnen.
- Det må sikres avbøtende tiltak for Fossekall (reirkasser) og omløpsventil/bygging av terskler for fisk, samt at det i anleggstida tas hensyn til stier, veger og trekkveger for hjortevilt og beitedyr.

Kai Ove Riise

Saksprotokoll i Forvaltningsstyre - 23.05.2013

Behandling

Jann-Erik Dalum stilte spørsmål om sin habilitet: Forvaltningsstyre fant Dalum inhabil og han fratrådte under behandlingen av saken.

Ingen varamann var kalt inn for Dalum.

Ann-Kathrin Storhaug satte fram følgende endringsforslag:

«Lesja kommune viser til NVE sitt høringsdokument knytt til Norsk Grønnkraft AS sin søknad om konsesjon for Kvennåe kraftverk og gir denne uttalelsen:

Lesja kommune ser positivt på en utbygging av Kvennåe under vilkår av:

- Minstevannsføringen økes til 15 l/s vinterstid og 40 l/s sommertid med forbehold om at det ikke går utover fuktighetskrevende arter.
- Det må sikres med vilkår at Norsk Grønnkraft AS står ansvarlig og skal rette opp eventuelle skader på naturverdier og fast eiendom som skjer undervegs i byggeperioden, i driftsfasen og ved opprydding ved eventuelt opphør av tiltaket.
- Det bør brukes miljøforsvarlige metoder for bygging og drift av anlegget så miljøforringelsene blir minst mulig.
- Vegløsning både under anleggstiden og i driftsperioden anbefales fra dalbunnen.
- Det må sikres avbøtende tiltak for Fossekall (reirkasser) og omløpsventil/bygging av terskler for fisk, samt at det i anleggstida tas hensyn til stier, veger og trekkveger for hjortevilt og beitedyr.»

Marit Rolstad satte fram følgende endringsforslag:

«Lesja kommune ser negativt på en utbygging av Kvennåe og tilrår at det ikke blir gitt konsesjon. En ser de miljømessige konsekvensene med inngrepet som større enn fordelene.»

Votering:

1. Ann-Kathrin Storhaug sitt forslag mot Marit Rolstad sitt forslag:
Ann-Kathrin Storhaug sitt forslag fikk 4 stemmer mot 2 stemmer for Marit Rolstad sitt forslag.
2. Rådmannens innstilling mot Ann-Kathrin Storhaug sitt endringsforslag:
Rådmannens innstilling ble vedtatt med 5 stemmer mot 1 stemme for Ann-Kathrin Storhaug sitt endringsforslag.

Vedtak

Lesja kommune viser til NVE sitt høringsdokument knytt til Norsk Grønnkraft AS sin søknad om konsesjon for Kvennåe kraftverk og gir denne uttalelsen:

Lesja kommune ser positivt på en utbygging av Kvennåe under vilkår av:

- Minstevannsføringen må økes for å sikre fisken i Kvennåe, for fuktighetskrevende arter, og for opplevelsesverdien og landskapsestetikk. Lesja kommune mener minstevassføring må vurderes økt til 30 l/s vinterstid og 60 l/s sommerstid.
- Lesja kommune har funnet en klar overvekt av fordeler knyttet til ett inntak rundt 860 m.o.h. sammenlignet med utbyggers alternativ 935 m.o.h. Vi ber derfor NVE vurdere inntakssted rundt 860 m.o.h. som ett alternativ.
- Det må sikres med vilkår at Norsk Grønnkraft AS står ansvarlig og skal rette opp eventuelle skader på naturverdier og fast eiendom som skjer undervegs i byggeperioden, i driftsfasen og ved opprydding ved eventuelt opphør av tiltaket.
- Det bør brukes miljøforsvarlige metoder for bygging og drift av anlegget så miljøforringelsene blir minst mulig.
- Vegløsning både under anleggstiden og i driftsperioden anbefales fra dalbunnen.
- Det må sikres avbøtende tiltak for Fossekall (reirkasser) og omløpsventil/bygging av terskler for fisk, samt at det i anleggstida tas hensyn til stier, veger og trekkveger for hjortevilt og beitedyr.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 30.05.2013

Behandling

Jann Erik Dalum stilt spørsmål om sin habilitet.

Kommunestyret fant Jann Erik Dalum inhabil og han fratradte under behandlingen av saken.

Inger M. Myhre tiltrådte møtet.

Ann Kathrin Storhaug satte fram følgende endringsforslag:

«Lesja kommune viser til NVE sitt høringsdokument knytt til Norsk Grønnkraft AS sin søknad om konsesjon for Kvennåe kraftverk og gir denne uttalelsen:

Lesja kommune ser positivt på en utbygging av Kvennåe under vilkår av:

- Det må sikres avbøtende tiltak for Fossekall (reirkasser)
- Omløpsventil/bygging av terskler for fisk, samt at det i anleggstida tas hensyn til stier, veger og trekkveger for hjortevilt og beitedyr.
- Minstevannføringen 10 l/s vinterstid og 30 l/s sommertid.
- Det må sikres med vilkår at Norsk Grønnkraft AS står ansvarlig og skal rette opp eventuelle skader på naturverdier og fast eiendom som skjer undervegs i byggeperioden, i driftsfasen og ved opprydding av eventuelt opphør av tiltaket.
- Det bør brukes miljøforsvarlige metoder for bygging og drift av anlegget så miljøforringelsene blir minst mulig.
- Vegløsning både under anleggstiden og i driftsperioden anbefales fra dalbunnen.»

Ann Kathrin Storhaug sitt endringsforslag ble vedtatt med 12 stemmer mot 9 stemmer for rådmannens innstilling.

Vedtak

Lesja kommune viser til NVE sitt høringsdokument knytt til Norsk Grønnkraft AS sin søknad om konsesjon for Kvennåe kraftverk og gir denne uttalelsen:

Lesja kommune ser positivt på en utbygging av Kvennåe under vilkår av:

- Det må sikres avbøtende tiltak for Fossekall (reirkasser)
- Omløpsventil/bygging av terskler for fisk, samt at det i anleggstida tas hensyn til stier, veger og trekkveger for hjortevilt og beitedyr.
- Minstevannføringen 10 l/s vinterstid og 30 l/s sommertid.
- Det må sikres med vilkår at Norsk Grønnkraft AS står ansvarlig og skal rette opp eventuelle skader på naturverdier og fast eiendom som skjer undervegs i byggeperioden, i driftsfasen og ved opprydding av eventuelt opphør av tiltaket.
- Det bør brukes miljøforsvarlige metoder for bygging og drift av anlegget så miljøforringelsene blir minst mulig.
- Vegløsning både under anleggstiden og i driftsperioden anbefales fra dalbunnen.»